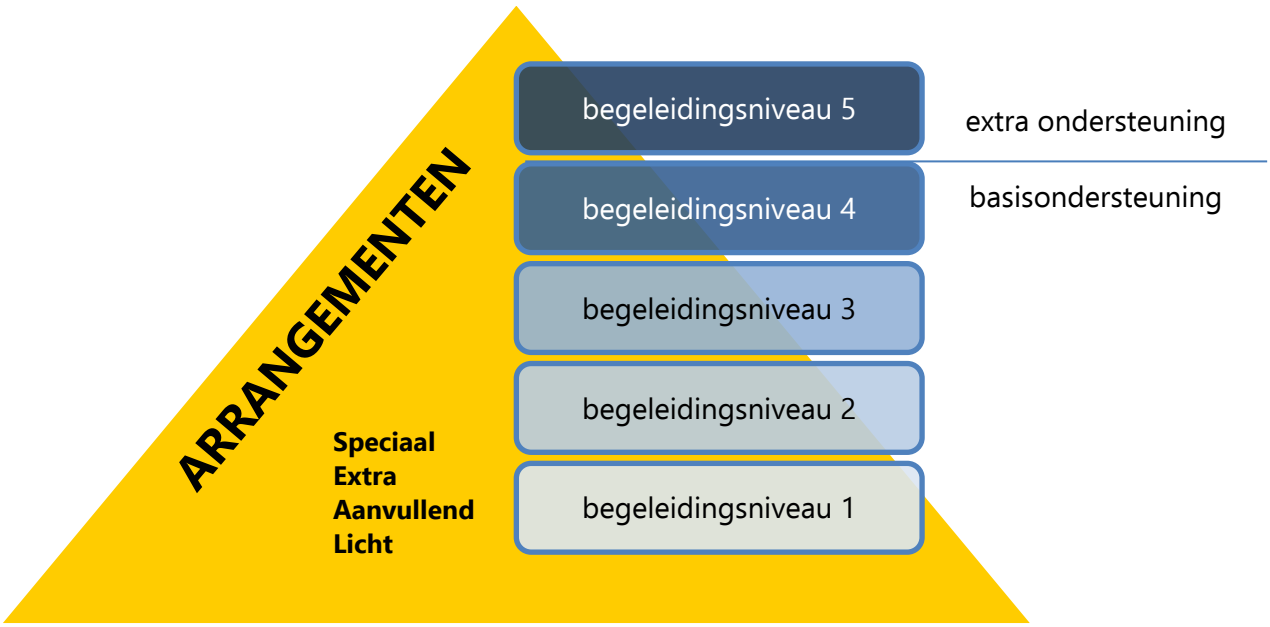
S.P.O. Condor

"Leren leren doen we samen"

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

SPO CONDOR

Inhoud

Voorwoord	blz. 3
Inleiding	blz. 4
Hoofdstuk 1 – Uitgangspunten ondersteuning	blz. 5
Hoofdstuk 2 - Typering van de scholen	blz. 7
Hoofdstuk 3 – Zorgstructuur SPO Condor	blz. 17
Hoofdstuk 4 – Relevante kengetallen van de scholen van SPO Condor	blz. 19
Hoofdstuk 5 – Resultaten en ambities SPO Condor	blz. 24
Bijlage 1	blz. 28
Bijlage 2	blz. 29
Bijlage 3	blz. 30
Bijlage 4	blz. 32

Voorwoord

Passend onderwijs - Elk kind op de juiste plek

Voor u ligt het Schoolondersteuningsprofiel Stichting Primair Onderwijs Condor.
SPO Condor heeft 10 scholen voor primair onderwijs onder haar beheer met in totaal ±1880 kinderen en ±120 personeelsleden. Onze scholen bevinden zich in de gemeenten Heumen en Berg en Dal

Binnen SPO Condor is in dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) op stichtingsniveau de begeleiding en ondersteuning vastgelegd.
Het profiel is samengesteld in nauw overleg met onze 10 scholen en heeft een inventariserend karakter waarin visie op onderwijs/ondersteuning en de daarbij horende ambities centraal staan
Het SOP is een wettelijke verplichting; het schoolbestuur legt ten minste eenmaal per 4 jaar vast welke ondersteuning onze scholen kunnen bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Ook staat hierin welke ambities er zijn voor de toekomst. De Medezeggenschapsraad (MR) heeft adviesrecht op het SOP.

In dit schoolondersteuningsprofiel beschrijft SPO Condor:
- het niveau van de basisondersteuning
- de extra ondersteuning
- hoe deze ondersteuning is georganiseerd
- de ambities zijn.

Scholen moeten minimaal de basisondersteuning realiseren, die in het samenwerkingsverband Stromenland (http://www.stromenland.nl/) is afgesproken.
Stromenland functioneert vanuit het uitgangspunt "decentraal wat kan, centraal wat moet". Vanuit dit perspectief heeft het samenwerkingsverband in totaal vier regionale ondersteuningsplatforms waarin het reguliere en het speciaal (basis) onderwijs zijn vertegenwoordigd. De platforms krijgen een eigen budget en moeten hun beleid binnen de gegeven bestuurlijke kaders uitvoeren. Het bestuur van Stromenland toetst het ondersteuningsbeleid aan de bestuurlijke kaders en monitort de resultaten van de diverse platforms.

SPO Condor en Stichting Primair Onderwijs Groesbeek (SPOG) respectievelijk bestaande uit 10 en 8 scholen, vormen samen het ondersteuningsplatform GHUM (Groesbeek, Heumen, Ubbergen en Millingen).
Ondersteuningsplatform GHUM heeft de ondersteuningsgelden, naar rato, verdeeld over beide besturen. Daarmee zijn het bestuur en school samen verantwoordelijk voor een passende plek voor elk kind.

Het schoolondersteuningsprofiel is onderdeel van een breder kader met de overkoepelende term Passend Onderwijs. Passend Onderwijs heeft als doel de kwaliteit te verbeteren van de scholen om zo te zorgen voor goed onderwijs voor alle leerlingen.
Aangezien ons onderwijs continue in beweging is, zal dit SOP een ontwikkeldocument zijn en steeds aan verandering onderhevig blijven. Een gesprek ten aanzien van de ondersteuning is daarom altijd mogelijk.

Inleiding

Voor gelijke kansen is ongelijke behandeling nodig

Op onze scholen gaan we uit van de mogelijkheden en de diversiteit van kinderen:
"Kinderen hebben ten einde gelijke kansen te krijgen zich naar hun mogelijkheden te ontplooien, recht op ongelijke behandeling in opvoeding en onderwijs"
(Artikel 1 van De Grondwet van de Opvoeding, 2013)

Binnen SPO Condor is in dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) op **stichtingsniveau** de begeleiding en ondersteuning van kinderen vastgelegd.
Al onze scholen maken binnen de stichting gebruik van dezelfde ondersteuningsroutes, en de daarvoor beschikbare middelen en inzet. Wij stellen alle vormen van ondersteuning voor al onze leerlingen beschikbaar.
Daarnaast vinden wij het belangrijk dat meteen na signalering, expertise/ondersteuning ingezet kan worden zonder last te hebben van ingewikkelde of langdurige procedure.

Passend Onderwijs is voor ons een succes als:

- scholen werken met professionele leerkrachten die de diversiteit van leerlingen waarderen en benutten.
- scholen zelf aangeven welke begeleiding en ondersteuning ze kunnen bieden en hoe deze eruit ziet. (leerkrachten en leerlingen stellen zelf én samen doelen i.v.m. creëren van eigenaarschap).
- scholen elkaar aanvullen en samen een divers netwerk van leeromgevingen vormen. Denk daarbij aan gemeenten, jeugdhulp en ouders.

Hoofdstuk 1– Uitgangspunten onderwijsondersteuning

SPO Condor streeft voortdurend naar een ondersteuningsambitie die bij elk ondersteuningstraject vooraf wordt vastgesteld.
Om zo goed mogelijk onderwijs te kunnen en blijven geven, wil SPO Condor vooral investeren in preventieve trajecten en deskundigheidsbevordering.
Met preventief bedoelen we *investeren in motivatie, betrokkenheid en geloven in talentontwikkeling van kinderen en professionals.*

Visie op ondersteuning

- Ieder kind krijgt onderwijs, zoveel mogelijk in de eigen omgeving en op de eigen school.
- Leren van elkaar door samen te werken.
- Ieder kind krijgt onderwijs op de meest geschikte plek.
- De scholen investeren voortdurend in de kwaliteit van leraren met het oog op het bieden van brede ondersteuning in de scholen.
- De ondersteuning wordt zoveel mogelijk naar de scholen toe gebracht.
- De meeste ondersteuning moet gezien worden als een tijdelijke interventie om de vaardigheden van kinderen te vergroten of andere vaardigheden in te zetten om vervolgens samen met de leerkrachten te onderzoeken hoe dat in de groep gewaarborgd gaat worden.
- Goede en kwalitatief zware expertise wordt aan "de voorkant" ingezet.
- Ouders zijn de belangrijkste pedagogische partner.

Begeleidingsniveaus

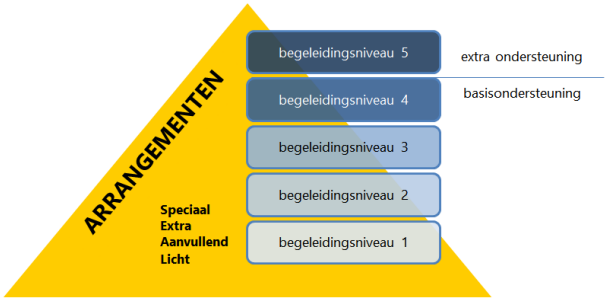
De begeleiding van leerlingen binnen de Condorscholen bestaat uit 5 niveaus.

5. Speciaal Onderwijs (SO) of Speciaal Basis Onderwijs (SBaO)
4. Intensievere begeleiding in overleg met Bovenschools Zorgteam
3. Intensievere begeleiding in overleg met IB-er
2. Intensievere begeleiding voor (enkele) leerlingen in de groep
1. Algemene begeleiding in de groep

Basisondersteuning

In elk niveau kan er op verschillende manieren ondersteuning ingezet worden, afgestemd op leerling, leerkracht, ouders en school. Alle middelen, expertise en mogelijkheden die op school én SPO Condor aanwezig zijn, kunnen ingezet worden.
Dit noemen we *arrangeren* (zie **bijlage 1**)

De laatste twee jaar worden de preventieve trajecten en de kortdurende curatieve trajecten binnen SPO Condor steeds meer gezien als een onderdeel van de *basisondersteuning*.
Het arrangeren in begeleidingsniveau 1 t/m 4 valt binnen SPO Condor daarom onder de *basisondersteuning*.

Extra ondersteuning

Onze basisondersteuning loopt tot het moment dat kinderen gebruik maken van een speciale school. Binnen SPO Condor is de "extra ondersteuning" daarmee uitsluitend de deelname aan het SO of SBaO. De verwijzende school zoekt samen met ouders en het bovenschools zorgteam op welke school de begeleiding wordt voortgezet. De speciale school arrangeert vervolgens het aanbod. In begeleidingsniveau 5 blijft de verwijzende school de ontwikkeling van het kind volgen.

Procesgericht werken

De focus in de ondersteuningstrajecten ligt op het procesgericht werken. We willen kijken naar de gehele ontwikkeling van kinderen en met name naar **welbevinden en betrokkenheid**.
Om dat te kunnen uitvoeren werken we volgens een bepaalde methodiek:
"Integraal Handelingsgericht Arrangeren" (zie **bijlage 2**)
Zo willen we er voor zorgen dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen naar hun eigen mogelijkheden en zal dit uiteindelijk competenties en prestaties vergroten en leiden tot hogere opbrengsten.

Grenzen en mogelijkheden

Wij vinden dat alle kinderen een kans moeten krijgen om deel te kunnen nemen aan het reguliere basisonderwijs.
Als er voor een kind meer begeleiding nodig is dan de school kan bieden zoeken we samen met de ouders samenwerking met de eerstelijnszorg, wijkteams e.d. maar ook met het ondersteuningsplatform GHUM en het Samenwerkingsverband Stromenland.
We willen hier vooraf geen grenzen in aangeven want we geloven in onze ontwikkeling en arrangeren daarom vanuit kansen. De ervaring heeft ons geleerd dat juist door uitdagingen aan te gaan onze kennis en vaardigheden dusdanig uitgebreid worden dat steeds meer kinderen een passende plek vinden op onze scholen.
We hebben een stabiele zorgstructuur op stichting- en schoolniveau en er ligt een stevige basis aan leerkrachtvaardigheden.

Hoofdstuk 2 – Typering scholen

Basisschool St. Joris - Heumen

A. Contactgegevens school

Naam	St. Joris
Straat en huisnummer	Looistraat 4a
Postcode en plaats	6582 BC
Brinnummer	05 HO
Telefoonnummer algemeen	024-3581176
e-mailadres algemeen	directie@jorisheumen.nl

B. Onderwijskundig concept van de school

Onze missie: samenwerken, samen leren. samen". Coöperatief leren.

Onze basisschool St. Joris is er niet alleen om de leerlingen de schoolvakken aan te bieden. Wij leveren als dorpsschool ook een bijdrage de opvoeding van de kinderen. Dit doen we door leerlingen serieus te nemen en respect te tonen voor hun inbreng.
We vinden het belangrijk dat de leerlingen leren samenwerken en leren om een eigen verantwoordelijkheid te dragen. We willen dat leerlingen positief denken over zichzelf en de ander.
Samen dragen we de zorg voor goed onderwijs en samen dragen we zorg voor sfeer. Dat noemen we Coöperatief leren, waarbij leerlingen leren van en met elkaar. Ons motto is: 'dat wat je nu kunt met hulp van anderen, kun je morgen alleen'.
Samen met ouders, teamleden en leerlingen zijn wij betrokken bij de ontwikkeling van leerlingen en de leeromgeving die wij zelf vormgeven.
Wij gaan op zoek naar mogelijkheden en aanpassingen binnen de groep en daarbuiten. Dit houdt in dat leerlingen ook instructie elders in school kunnen ontvangen. Leerkrachten wisselen kennis en informatie uit, waarbij de Intern Begeleider als "spin in het web" zorgt voor het totaaloverzicht.
In de groepen willen we het coöperatief leren met het directe instructiemodel (IGDI) vorm geven. Middels interventies binnen een cyclus van een aantal weken (gebaseerd op data en observaties) zorgen we voor een zo passend mogelijk aanbod.
Dit aanbod kan bijvoorbeeld d.m.v. compacten en verrijking van leerstof, meer leertijd, verlengde of intensievere instructie, aangepaste hoeveelheid qua aanbod, extra oefenmomenten of eigen leerlijn vorm worden gegeven.
Deze interventies hebben altijd het doel te zorgen voor een doorgaande ontwikkeling passend bij de mogelijkheden van de leerling.
In het schooljaar 2017-2018 werken we met 5 groepen: groep ½, groep 2/3, groep 4/5, groep 6/7 en groep 7/8.
In totaal zitten er 123 leerlingen op onze school en is er gedurende het schooljaar instroom in groep 1.

Voor meer algemene en praktische informatie willen wij verwijzen naar onze schoolgids.

Hoofdstuk 3 – Zorgstructuur SPO Condor

Bovenschools Zorgteam

Het Bovenschools Zorgteam bestaat uit de volgende drie functies: zorgdirecteur, orthopedagoog en bovenschoolse interne begeleider. Het Bovenschools Zorgteam en de 10 scholen zijn gedurende het hele jaar met elkaar in contact.

Het Bovenschools Zorgteam heeft als voornaamste taken:

- bespreken, aanvragen, en toekennen van ondersteuning en onderzoek.
- volgen, evalueren en monitoren van begeleidingstrajecten.
- voorbereiden van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) voor SBAO (speciaal basisonderwijs) en SO (speciaal onderwijs).
- samen met de school een Ontwikkelingsprofiel (OPP) opstellen.

Elke Condorschool kan, in overleg met Bovenschools Zorgteam, aangeven op welk gebied en op welke manier zij de ondersteuning wil inzetten.
Het Bovenschools Zorgteam is verantwoordelijk voor de toekenning van de verschillende arrangementen. De school blijft verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan.

Kenmerken van arrangementen

Zoals eerder is vermeld arrangeren we bij de basisondersteuning én bij de extra ondersteuning. De arrangementen hebben de volgende relevante kenmerken:

1. Doelgericht
   - Wat willen we bereiken?
   - Waarom willen we dat?
2. Procesgericht
   - Hebben we oog voor wat de kinderen wel kunnen?
   - Geloven we in ontwikkeling van de kinderen?
   - "Luisteren we naar" en "praten we de met" de kinderen?
   - Ontdekken we de essentie is van de vraag of zorg?
3. Hoeveelheid aandacht en tijd
   - Hoeveel extra tijd is er nodig of beschikbaar?
   - Welke eisen moeten we stellen aan het aantal handen in de klas of de groepsgrootte?
4. Onderwijsmateriaal
   - Welke onderwijsmaterialen zijn nodig of beschikbaar?
5. Ruimtelijke omgeving
   - Welke aanpassingen in de klas, in en om het schoolgebouw zijn nodig of beschikbaar om een normale schoolgang van de leerlingen met speciale behoeften te garanderen?
6. Expertise
   - Welke teamexpertise is nodig of beschikbaar?
   - Welke specialistische expertise is nodig of beschikbaar, met welke intensiteit?
7. Samenwerking met andere instanties
   - Samenwerking op welke basis en met welke intensiteit is nodig of beschikbaar met welke instellingen buiten het onderwijs?

Enkele voorbeelden van arrangementen zijn uitgewerkt in **bijlage 3.**.

Ontwikkelingsperspectief (OPP)

In het OPP beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leerkracht het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van het kind, en het laat zien naar welk vervolgonderwijs de school, samen met het kind en diens ouders, toewerkt.
De verplichte onderdelen van het ontwikkelingsperspectief zijn:

- de verwachte uitstroombestemming van de leerling (type VO of uitstroomprofiel VSO);
- de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling. De onderbouwing bevat in elk geval een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling;
- een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en, indien aan de orde, de afwijkingen van het (reguliere) onderwijsprogramma.

Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor SBaO of SO

De Commissie Toelaatbaarheid (CT) van het ondersteuningsplatform GHUM beslist na bestudering van het dossier van de leerling het speciale arrangement inderdaad de best passende setting is. De Commissie bestaat uit een lid van het Bovenschools Zorgteam, een lid vanuit Ondersteuningsplatform GHUM en een externe deskundige vanuit het Samenwerkingsverband Stromenland. Voor kinderen die in aanmerking komen voor dit arrangement wordt een OPP geschreven zodat ontvangende school het OPP direct uitvoeren.

Competenties van medewerkers van alle scholen voor het inzetten van arrangementen

Bij de inzet van diverse arrangementen willen we de volgende competenties in de scholen stimuleren:

a) oog hebben voor wat de kinderen wel kunnen.
b) geloven in de ontwikkeling van de kinderen.
c) “luisteren naar” en “praten met” de kinderen.
d) ontdekken wat de essentie is van de vraag of zorg.
e) zoeken, benoemen en benutten van de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam.
f) open zijn naar collega’s, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt en motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt.
g) de mogelijkheid krijgen om competenties te ontwikkelen gericht op uitvoering van het handelingsgericht werken in diverse arrangementen gekoppeld en hierin gestimuleerd en gefaciliteerd worden.

Hoofdstuk 4 – Kengetallen van de scholen

In dit hoofdstuk publiceren we de meest relevante kengetallen van de 10 scholen van SPO Condor. Meer kengetallen zijn te vinden op www.scholenopdekaart.nl

Schoolstandaarden voor de begeleidingsniveaus

In hoofdstuk 3 hebben we gesproken over de vijf begeleidingsniveaus met daarbij de verschillende taken, competenties en verantwoordelijkheden.
Dit noemen we de *standaarden van de begeleiding* in de stichting SPO Condor.
Deze standaarden bepalen het niveau van de verschillende begeleidingsniveaus en daarmee ook de belangrijkste kwaliteit van de basisondersteuning.

Hieronder een overzicht van elke school en welke standaarden in 2017-2018 de nodige aandacht krijgen. (Zie voor meer informatie **bijlage 4**)

Schooljaar 2017-2018	Standaarden van de begeleidingsniveaus																						
	1						2						3					4					5	
	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	a	b	c	d	e	a	b
Basisschool De Tandem				x	x						x													
Basisschool De Zilverberg																								
Basisschool St. Joris				x	x						x													
Basisschool De Komeet																								
Basisschool De Regenboog																								
Basisschool De Biezenkamp																								
Basisschool OP Weg																								
Basisschool Sint Laurentius																								
Basisschool ‘t Bijenveld																								
Basisschool St. Martinusschool																								

Schoolstandaarden voor de ondersteuning in arrangementen

Hieronder een overzicht van de standaarden die in 2017 -2018 aandacht krijgen op de verschillende scholen. (zie blz. 18)

Schooljaar 2017-2018	Standaarden bij arrangementen						
	a	b	c	d	e	f	g
Basisschool De Tandem							
Basisschool De Zilverberg							
Basisschool St. Joris							
Basisschool De Komeet							
Basisschool De Regenboog							
Basisschool De Biezenkamp							
Basisschool OP Weg							
Basisschool Sint Laurentius							
Basisschool 't Bijenveld							
Basisschool St. Martinusschool							

Meerjarenplanning kwaliteit basisondersteuning

Hieronder het overzicht van de meerjarenplanning om de basisondersteuning te blijven ontwikkelen.

In schooljaar 2016-2017	Scholen geven zelf aan welke standaarden volgend schooljaar extra aandacht krijgen.
In schooljaar 2017-2018	Op alle scholen zal er een audit uitgevoerd worden. Daarin worden alle standaarden beoordeeld. Samen met alle betrokkenen (andere scholen en bovenschools) zullen er ten aanzien van de verschillende standaarden analyses, conclusies en plannen gemaakt worden.
In schooljaar 2018-2019	Plannen op diverse scholen worden uitgevoerd. Scholen zullen de voortgang met elkaar bespreken.
In schooljaar 2019-2020	Plannen op diverse scholen worden uitgevoerd. Scholen zullen de voortgang met elkaar bespreken.
In schooljaar 2020-2021	Op alle scholen zal er een tweede audit plaatsvinden

Verwijzingen / doorstroom naar en van SBaO[1] en SO[2].

Hoeveel % van de kinderen komen van SO/SBAO naar de school (instroom afgekort als instr.) ?
Hoeveel % van de kinderen zijn overgestapt naar SO/SBAO de afgelopen jaren?

Basisschool De Tandem

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	1,4%	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	-

Basisschool De Zilverberg

	instr	SBAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	0,5%	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	-

Basisschool St. Joris

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	0,8%

Basisschool De Komeet

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	0,7%

Basisschool De Regenboog

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	1,1%

Basisschool De Biezenkamp

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	0,8%	-	-	-	0,3%
16-17	-		-	-	0,3%	0,3%

Basisschool Op Weg

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	0,5%
16-17	-	0,6%	-	-	-	-

Basisschool St. Laurentius

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	-

Basisschool 't Bijenveld

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	-	-	-	-	-
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	-	-	-	-	-

St. Martinusschool

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	0,2%	-	-	-	0,2%
15-16	-	-	-	-	-	-
16-17	-	1%	-	-	-	0,2%

Totaal scholen SPO Condor

	instr	SbAO	SO 1	SO 2	SO 3	SO 4
14-15	-	0,2%	-	-	-	0,05%
15-16	-	0,2%	-	-	-	0,1%
16-17	-	0,4%	-	-	0,05%	0,3%

[1] SBAO: Speciaal Basis Onderwijs

[2] SO 2: scholen voor dove en/of slechthorende kinderen of kinderen met een communicatie beperking
SO 3: scholen voor kinderen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en langdurig zieken
SO 4: scholen voor kinderen met gedragsstoornissen, gedragsproblemen en/of psychiatrische problematiek

Deskundigheid in SPO Condor

Hieronder volgt een overzicht van de deskundigheid die wij op de 10 scholen binnen SPO Condor beschikbaar hebben. De mate van deskundigheid wordt bepaald door opleiding, ervaring of een combinatie daarvan. Indien, aan de hand van de ondersteuningsvragen, deze voorzieningen niet toereikend blijken te zijn, kunnen wij altijd externe specialisten en externen inzetten.

Legenda		Aanwezig en doorontwikkeld		Aanwezig en nog in ontwikkeling							
	De Tandem	De Zilverberg	St. Joris	De Komeet	De Regenboog	De Biezenkamp	Op Weg	St. Laurentius	't Bijenveld	St. Martinus	Boven schools Zorgteam
Deskundigheid											
Orthopedagoog											
Logopedie											
Logopedie screening											
SMW [3]											
Schoolverpleegkundige											
IB-er											
Vroeg signalering [4]											
Fysiotherapie											
VVE[5]											
Werken met OPP											
Speltherapie											
SOVA-training [6]											

[3] Schoolmaatschappelijk werk

[4] Vroeg signalering is het zo vroeg mogelijk signaleren van opgroei- en opvoedproblemen, zodat ingegrepen kan worden als het probleem nog in een vroeg stadium is. Dit kan om relatief kleine problemen gaan, maar ook om leer- en gedragsstoornissen.

[5] VVE is onderwijs voor peuters en kleuters met een taalachterstand. VVE staat voor Voorschoolse – en Vroegschoolse Educatie.

[6] Sociale vaardigheidstrainingen

	De Tandem	De Zilverberg	St. Joris	De Komeet	De Regenboog	De Biezenkamp	Op Weg	St. Laurentius	't Bijenveld	St. Martinus	Boven schools Zorgteam
Lees- /dyslexiespecialist											
Taal/spelling specialist											
Begrijp. Lezen specialist											
Rekenspecialist											
Rots en watertrainer											
Kindercoach											
Syndroom van Down											
Gedragsspecialist											
Motorische beperkingen											
Hoogbegaafdheid-specialist											
Lichte auditieve beperkingen											
Lichte visuele beperkingen											
NT2 [7]											
TOS [8]											
SVIB [9]											
Executieve functies specialist											

[7] Begeleiding anderstaligen/NT2: Nederlands als 2e taal
[8] Taalontwikkelingsstoornis
[9] School Video interactie begeleiding

Hoofdstuk 5 – resultaten en ambities

De complexiteit van de ondersteuning is zodanig, dat het overzicht op vorige bladzijde nooit volledig kan zijn. Er is binnen ons onderwijs veel mogelijk. Hieronder volgt een overzicht van wat we bereikt hebben op verschillende onderdelen en welke ambities de scholen van SPO Condor nog hebben.

Integraal Handelingsgericht Arrangeren

Wat hebben we bereikt?

Kinderen van SPO krijgen al in een vroegtijdig stadium de ondersteuning die past bij hun specifieke onderwijsbehoeften. Omdat de bovenschoolse ondersteuning van de Stichting al vroeg ingeschakeld kan worden, zijn we in staat om op een handelingsgerichte wijze ondersteuningsbehoeften te signaleren en vervolgens passende interventies in samenwerking met de leerkrachten in te zetten.
Waar voorheen uitgegaan werd van de beperking van een leerling, zetten de scholen nu de onderwijsbehoeften van de leerling centraal.

Voorbeeld:

- *In groep 5 heeft een leerling een automatiseringsprobleem. Een gespecialiseerde leerkracht is na een observatie ingezet om gesprekken te voeren met de leerling. Omdat deze leerling wel nauwkeurig werkt, gebruikt zij een stappenschema om een rekenprobleem op te lossen. Gespecialiseerde leerkracht heeft enkele keren de leerling in de groep hierin begeleid.*

Ambities

- We willen tijdens het proces van arrangeren specialisten, gespecialiseerde leerkrachten, groepsleerkrachten en ouders in een eerder stadium bij elkaar brengen om samen te zoeken naar een afgestemd traject.
- Bij het arrangeren willen we IB-er en leerkracht ook meer eigenaarschap laten ervaren tijdens het uitvoeren van de ondersteuning zodat de gewenste ondersteuning in de praktijk ook uitvoerbaar wordt.

Preventie/ Basisondersteuning bieden

Wat hebben we bereikt?

- Door een verscheidenheid aan experts in te zetten is er vroegtijdig een bijdrage geleverd aan de versterking van de basisondersteuning van de Condorscholen.
- Door korte lijnen te hebben met de ondersteuningsmogelijkheden van *alle* scholen binnen de Stichting, is de basisondersteuning verbreed.

Voorbeeld:

- *In groep 2 is er door een specialist een leerling geobserveerd en samen met IB-er en leerkracht is de feedback van de leerkracht op de leerling besproken. Deze was te algemeen en niet concreet genoeg. Leerkracht heeft enkele onderdelen van het klassenmanagement op groepsniveau aangepast waardoor de feedback van de leerkracht meer gericht is op gewenst gedrag.*

Ambities

- Leerkrachten kunnen hulpvragen nog beter formuleren in termen van onderwijsbehoeften.
  Inzet van ondersteuning/specialisme wordt nog sneller gearrangeerd.
- Leerkrachten ervaren een ontwikkeling in competenties om kinderen met verschillende onderwijsbehoeften te kunnen begeleiden.

Signalering van ondersteunings- en handelingsvragen

Wat hebben we bereikt?

- Door het handelingsgericht werken en het werken met een *groeidocument*, is de leerkracht gewend om samen met de ouders te kijken naar het kind en extra ondersteuningsbehoeften te signaleren .
- Bij het niet slagen van de interventies onderzoekt de school, samen met de bovenschoolse ondersteuning, eerst weer de ondersteuningsbehoeften van alle betrokkenen.

Voorbeeld:

- *In groep 4 heeft een leerling bepaalde onderwijsbehoeften. Samen met ouders heeft leerkracht stimulerende en belemmerende factoren in het groeidocument gezet. Van hieruit ontstond er een hulpvraag van de leerkracht en in mindere mate van de ouders.*

Ambities

Alle professionals reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van kinderen, ouders en collega's. Middels korte vragenlijsten proberen we hier zicht op te krijgen.

Vaststellen van ondersteuningsbehoeften

Wat hebben we bereikt?

- Omdat de bovenschoolse ondersteuning in een eerder stadium betrokken is bij het bieden van ondersteuningsbehoeften, is deze in staat tot het handelingsgericht vaststellen van belemmeringen, kansen, doelen en ondersteuningsbehoeften van kind, ouders en leerkracht.
- Bij elke bovenschoolse ondersteuning heeft minimaal 1 lid van het bovenschools ondersteuningsteam de leerling, groep en leerkracht geobserveerd.
- De leerkracht speelt een belangrijke rol bij het vaststellen van de ondersteuningsbehoeften.
- Kinderen en ouders worden geïnformeerd over de voortgang.

Voorbeeld:

- *In groep 2 zat een leerling die behoefte had aan ondersteuning op het gebied van concentratie. Ouder herkende deze behoefte niet. In overleg met school en ouder is besloten dat de ouder samen met een lid van bovenschools ondersteuningsteam in groep ging observeren. Daarna vond er een gesprek plaats tussen ouder en lid van ondersteuningsteam. Hierdoor begreep ouder beter wat school bedoelde.*

Ambities

- De leerkrachten bekijken en bespreken, samen met de bovenschoolse ondersteuning, de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en aanbod leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.
- Handelingsgerichte adviezen worden nog beter afgestemd op de situatie waarin leerkrachten en kinderen zich bevinden
- De leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten hun de ideeën en oplossingen.
- De leerkrachten werken intensiever samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundigen en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak;

Bepalen van noodzakelijke extra ondersteuning en opstellen OPP

Wat hebben we bereikt?

- De leerkrachten bespreken binnen een vaste structuur regelmatig hun vragen.
- De onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor een ieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer
- Wanneer nodig is de weg naar externe organisaties (Jeugdhulp of sociale wijkteams) steeds te vinden.

Ambities

- De school vertaalt de bovenschoolse ondersteuning zoveel mogelijk naar een groepsaanpak. Het blijft dus werken met een groepsplan/periodeplanning/weekroosters waarin de doelen en de aanpak voor de
  groep, niveaugroepen en mogelijk een individuele leerling beschreven wordt.
- Leerkrachten benoemen, samen met bovenschoolse ondersteuning, hoge, concrete en reële doelen voor de lange (einde schooljaar) en de korte (tussendoelen) termijn.
- Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met kinderen, ouders en collega's.
- Samenwerking met Jeugdzorg en sociale wijkteams wordt nog beter met elkaar afgestemd.

Toewijzen van extra ondersteuning en toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

Wat hebben we bereikt?

- Voor het afgeven van een SBaO TLV wordt door de bovenschoolse ondersteuning aangetoond dat de onderwijsbehoeften van de leerling de reguliere zorgstructuren overstijgen. De 'oude PCL' criteria worden hierbij als leidraad meegenomen, met als aanvulling dat er inhoudelijk meer gekeken gaat worden naar het ontwikkelingsperspectief (OPP) en groeidocument van de leerling.
- In het traject voor afgifte van SBaO en SO TLV zijn waar nodig specialisten (intern of extern) betrokken geweest.
- Enkele voorheen 'harde criteria' zoals bijvoorbeeld IQ-gegevens zijn een aanvulling geweest bij de aanvraag, maar waren niet doorslaggevend.
- Vanuit het handelingsgericht werken was de onderwijsbehoefte van de leerling met de daarbij behorende beschermende- en belemmerende factoren leidraad voor het al dan niet afgeven van een TLV SBaO of TLV SO.
- Het OPP en de groeidocumenten vormen de basis van een SO TLV aanvraag.
- Na bespreking van de aanvragen SBaO/SO TLV in de Commissie Toelaatbaarheid (orthopedagoog SPOG en zorgdirecteur Condor en indien van toepassing bij SO de centraal deskundige van Stromenland) worden de ouders zo snel mogelijk geïnformeerd over de al dan niet afgegeven toelaatbaarheidsverklaring. Ouders kunnen met een mondelinge toezegging alvast contact opnemen met SBaO naar keuze.

Ambities

- Zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs arrangeren.
- Nog meer uitgaan van toelaatbaarheid dus minder toeleiden naar een onderwijsplek)
- Ontdekken van mogelijkheden in regulier en SO/SBaO stimuleren.
- Verkennen/ontdekken van dag(deel)arrangementen in een reguliere/SBaO setting
- Meer zicht krijgen op de vroeginstroom van kinderen. (d.m.v. vroegsignalering)
- Meer vanzelfsprekendheid van het inschakelen van de bovenschoolse ondersteuning, door de scholen, als er een leerling aangemeld wordt waarbij mogelijk extra ondersteuning of een andere onderwijsplek nodig is.
- Heldere procedures rondom terugplaatsing van SO of SBaO kinderen.

Bijlage 1

Inzet van arrangementen basisondersteuning begeleidingsniveau 1-2-3-4

Licht arrangement;
OPP is hierbij niet verplicht. Bij deze ondersteuning ligt de focus op advisering en vindt plaats op groepsniveau binnen de school doordat er vooral ingezoomd wordt op leerkrachtengedrag, en is bedoeld om de handelingsmogelijkheden van de leerkracht te vergroten. De lichte ondersteuning is tijdelijk en de effecten worden besproken.

Aanvullend arrangement;
OPP is hierbij niet verplicht. Bij deze ondersteuning ligt het accent op de uitvoerende ondersteuning en deze vindt plaats in en/of buiten de groep of school.
Vooraf aangeleverde groepsdoelen zijn een voorwaarde en zullen de effecten opgevraagd worden. De ondersteuning is tijdelijk voor 5 tot 12 weken.

Extra arrangement;
OPP is hierbij verplicht. Deze ondersteuning is op de individuele leerling gericht, gekoppeld aan de omgeving waarin het kind zich bevindt (groep, leerkrachten en ouders). Wanneer op verschillende leergebieden of leergebied overstijgende doelen niet meer in de groepsaanpak tot ontwikkeling komen, worden er periodiek middelen/specialismen ingezet om leerling en leerkracht te ondersteunen. Aanbod en doelen van zowel de adviserende als uitvoerende ondersteuning worden beschreven in een document. Het is een meer structurele ondersteuning van drie tot zes maanden en minimaal vier uur per week.

Arrangement extra ondersteuning begeleidingsniveau 5

Speciaal arrangement;
OPP is hierbij verplicht. Deze ondersteuning is helemaal gericht op de leerling. De leerlingkenmerken staan zo op de voorgrond dat de huidige omgeving de ontwikkeling niet meer positief kan beïnvloeden en een andere setting passender is. De huidige school heeft hiervoor de adviserende ondersteuning omschreven.
Dit houdt in dat de uitvoerende ondersteuning plaats vindt op een andere onderwijsplek (regulier, SBaO of SO). De CT bepaalt vooraf de duur van een dergelijk arrangement. In de praktijk zien we dat de duur 1 of 2 jaar is. Daarna wordt er bekeken of er een verlenging volgt of dat er een terugkeer naar het regulier onderwijs in gang gezet kan worden.

Bijlage 2

Integraal Handelingsgericht Arrangeren

De ondersteuning tijdens het arrangeren wordt volgens een bepaalde methodiek vormgegeven:

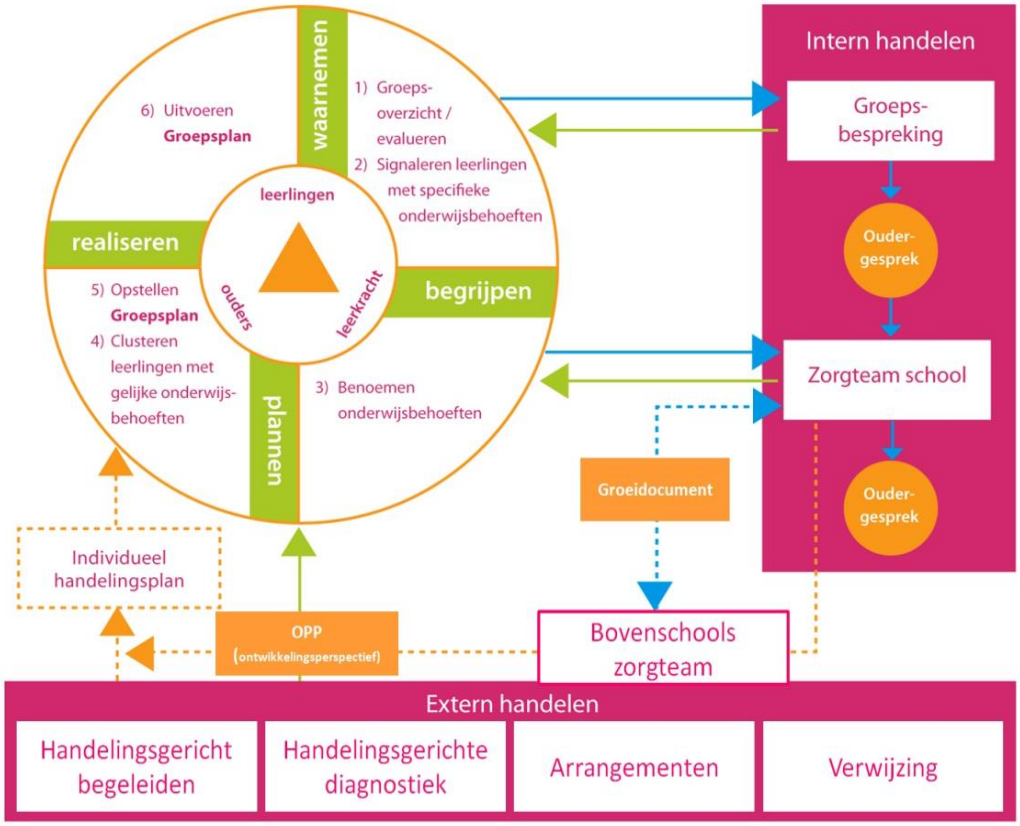
Integraal Handelingsgericht Arrangeren

Het gaat hierbij om het samen onderzoeken van onderwijsbehoeften, benoemen van een oplossing en daar ook aan werken (leerling, ouders, leerkracht, Ib-er en interne/externe deskundige).
SPO Condor ziet handelingsverlegenheid niet als een indicatiecriterium, maar als een signaal dat het onderwijsaanbod op dat moment niet aansluit bij de onderwijsbehoefte.
Handelingsverlegenheid is een reden om na te gaan waar de mismatch in zit::

- Wat heeft de leerling nodig?
- Wat wordt op dit moment niet geboden?

We willen van handelingsverlegenheid naar zelfverantwoordelijkheid.
De begeleidings- en ondersteuningstrajecten die uitgezet worden, zijn altijd afhankelijk van de hulpvraag en wat het verwachte eindresultaat is.

De daarvoor ontwikkelde **handelingsgerichte ondersteuningsroute** ziet er als volgt uit:

Bijlage 3

Voorbeelden van arrangementen

Licht arrangement: bij deze ondersteuning ligt de focus op advisering en vindt plaats op groepsniveau

- *Een leerling in groep 4 heeft behoefte aan een taak/werkhouding ontwikkeling. Een gespecialiseerde leerkracht heeft 2 observaties uitgevoerd. Na het advies aan leerkracht is de groepsaanpak besproken en heeft er nog een derde observatie plaats gevonden.*

- *Een leerling in groep 7 heeft behoefte aan gedragsondersteuning. Een specialist heeft 2 observaties uitgevoerd en een gesprek gehad met de leerling en de leerkracht. Leerling en leerkracht ontwikkelen samen een meetinstrument om de ontwikkeling te volgen en hebben ieders taak en verantwoordelijkheid met elkaar besproken. De specialist heeft dit gesprek met leerkracht voorbereid.*

Aanvullend arrangement: bij deze ondersteuning ligt het accent op de uitvoerende ondersteuning en vindt plaats in en/of buiten de groep of school plaats. ***:***

- *Een leerling in groep 5 heeft behoefte aan het taak/werkhouding ontwikkeling. Een gespecialiseerde leerkracht heeft 2 observaties uitgevoerd. Na een gesprek met leerling heeft gespecialiseerde leerkracht 2 keer buiten de groep een werkwijze (Meichenbaum aangeleerd) Daarna is de gespecialiseerde leerkracht 4 keer in de groep geweest om deze leerling bij het werken te begeleiden bij de aangeleerde werkwijze. De leerkracht heeft daarna de laatste fase van deze werkwijze 4 weken lang klassikaal aangeboden. De gespecialiseerde leerkracht heeft dit geobserveerd en feedback gegeven.*

- *9 kinderen (uit groep 8) van 4 verschillende scholen hebben een brugklastraining gevolg ter voorbereiding op het voortgezet onderwijs. Dit waren zes bijeenkomst van ongeveer 1 uur. Huiswerk en werk in de klas zat hieraan gekoppeld.*

Extra arrangement: deze ondersteuning is op de individuele leerling gericht, gekoppeld aan de omgeving waarin het kind zich bevindt (groep, leerkrachten en ouders).

- *Een leerling in groep 4 heeft behoefte aan externe gedragsregulatie en een aangepast leerstofaanbod . Een specialist heeft 2 observaties uitgevoerd. Daarna wordt een onderwijsassistent 3 dagdelen (12 weken lang) in de groep gezet om de gedragsregulatie en het werken met een eigen rekenleerlijn te begeleiden. Na deze acht weken wordt de begeleiding van de onderwijsassistent op 2 dagdelen uitgevoerd. Bij conflicten gaat de leerkracht in gesprek met de leerlijn De onderwijsassistent neemt de klas over.*

- *Een leerling in groep 6 heeft behoefte aan ondersteuning om haar lichamelijke handicap te accepteren. Er is video interactiebegeleiding ingezet om de leerkracht inzicht te geven hoe zij deze leerling stimuleert om minder afhankelijk te zijn van anderen. Via een zelfgemaakt meetinstrument wordt de ontwikkeling gevolgd.*

Speciaal arrangement: deze ondersteuning is helemaal gericht op de leerling en de uitvoerende ondersteuning plaats vindt op een andere onderwijsplek (regulier, SBAO of SO).

- *Een leerling in groep 5 heeft behoefte aan een ander onderwijsplek. Enkele instanties hebben aangegeven dat een SO plek mogelijk een goede plek is. In overleg met school en ouders is er besloten dat deze leerling beter op zijn plek is op de SBAO Carolus.*

- *Een leerling in groep 3 heeft behoefte aan een ander onderwijsplek. In overleg met ouders is deze leerling met een handelingsgerichte diagnose geplaatst op een SO school.*

Bijlage 4

Begeleidingsniveaus binnen SPO Condor

1. Algemene begeleiding in de groep

a) Leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.
b) Leerkrachten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen.
c) Leerkrachten bekijken en bespreken de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.
d) Leerkrachten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.
e) Leerkrachten benoemen hoge, reële SMARTI-doelen voor de lange (einde schooljaar) en voor de korte (tussendoelen) termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's.
f) Leerkrachten werken met een groepsplan/periodeplanning/weekrooster waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepen en mogelijk een individuele leerling beschrijven.

2. Intensievere begeleiding voor (enkele) leerlingen in de groep

a) Leerkrachten signaleren op basis van de verzamelde gegevens vroegtijdig leerlingen die in het groepsoverzicht de komende periode extra instructie, ondersteuning en /of begeleiding nodig hebben om de gestelde doelen te bereiken, dan wel excellente leerlingen die extra uitdaging nodig hebben om aanvullende doelen te bereiken.
b) Leerkrachten signaleren leerlingen die qua gedrag, sociaal emotionele ontwikkeling en werkhouding extra aandacht nodig hebben.
c) Leerkrachten maken bij het signaleren van leerlingen gebruik van standaarden, criteria en ijkpunten die in school afgesproken zijn ten aanzien van de (leer)ontwikkeling van leerlingen.
d) Leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.
e) Leerkrachten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op dat van leerlingen, ouders, collega’s.
f) Tijdens de uitvoering van de groepsplannen vinden regelmatig klassenbezoeken plaats door de intern begeleider en/of leidinggevenden. Het doel hiervan is vanuit deze observatie in een nagesprek af te stemmen of en welke zaken er bijgesteld kunnen worden i.v.m. onderwijsbehoeften leerling(en). Te denken valt aan instructie, aanbod, onderwijstijd, klassenmanagement.

3. Intensievere begeleiding in overleg met IB-er

a) Leerkrachten bespreken minstens twee keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de intern begeleider.
b) Leerkrachten stellen (incidenteel), als een leerling een bijzonder aanbod nodig heeft dat zich niet laat specificeren in een groepsplan, doelgericht een (tijdelijk) individueel handelingsplan op. Ouders en leerling zijn betrokken bij het opstellen en evalueren van dit plan.
c) Tijdens de groepsbespreking worden, indien nodig, leerlingen tijdig aangemeld voor de leerlingbespreking (of zorgteam van school). Het betreft onder meer leerlingen die (herhaald) onvoldoende profiteren van de extra zorg die zij ontvangen hebben, leerlingen met vragen over hun ontwikkelingsperspectief en specifieke onderwijsbehoeften, leerlingen met vermoedens van een ernstige problematiek of stoornis of vermoedens van problematiek in de thuis- of buurtsituatie.
d) In de leerlingbespreking zijn tenminste de intern begeleider en leerkracht aanwezig. De begeleidingsvraag van de leraar staat centraal. De bespreking is gericht op het handelen van de leerkracht.
e) Na afloop van de leerlingbespreking vindt een gesprek met de ouders plaats over wat de bevindingen zijn, welke besluiten en afspraken gemaakt zijn en op welke wijze school en ouders kunnen samenwerken.

4. Intensievere begeleiding in overleg met Bovenschools Zorgteam

a) De school werkt structureel samen met externe partners in onderwijs en zorg (waaronder het CJG) ten aanzien van de ondersteuning van leerling, leerkracht, ouders en school.
b) In de leerlingbespreking (of zorgteam op school) wordt, indien nodig, de expertise van deze partners ingeroepen om de vraag van een leerling, leerkracht en/of ouders te kunnen beantwoorden.
c) Het ontwikkelingsperspectief van de leerling wordt (indien nodig) in de leerlingbespreking (of zorgteam) vastgesteld of gevolgd en nagegaan hoe de leerkracht in een groepsplan en/of individueel handelingsplan hieraan tegemoet komt.
d) Ouders geven toestemming voor bespreking van hun kind in de leerlingbespreking (of zorgteam).
e) Ouders zijn uitgenodigd voor deelname aan het zorgteam en ondertekenen het verslag van dit overleg.

5. Begeleiding in SBAO of SO

a) Scholen informeren minimaal 1 keer per jaar naar de ontwikkeling van de leerling(en) die verwezen is
b) Scholen hebben een open en nieuwsgierige houding ten aanzien van kinderen die terug geplaatst worden